

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل: کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاكرات مجلس - اخبار مجلس - انتصابات - آگهی های رسمی و قانونی

سال سیزدهم

۵ شنبه ۱۰ بهمن ماه ۱۳۳۶

شماره ۳۷۸۲

شماره مسلسل ۱۵۹

دوره نوزدهم مجلس شورای ملی

مذاكرات مجلس شورای ملی

جلسه ۱۵۹

صورت مشروح مذاكرات مجلس روز پنجشنبه
سوم بهمن ماه ۱۳۳۶

فهرست مطالب:

- (۱) تصویب صورت مجلس
- (۲) بیانات قبل از دستور - آقایان: حشمتی - استخر - دولت آبادی
- (۳) اعلام تصویب صورت مجلس
- (۴) اخذ رأی و تصویب گزارش مربوط به توافق و حل اختلاف مالیاتی
- (۵) شور اول گزارش کمیسیون کشور راجع باصلاح چند ماده از قانون گذرنامه
- (۶) شور اول گزارش کمیسیون فرهنگ دائر با اجازه الحاق بموافقت نامه تسهیل مبادلات وسائل سمعی و بصری
- (۷) تعیین موقع جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس دو ساعت قبل از ظهر بریاست آقای ارلان نایب رئیس تشکیل گردید

۱- طرح صورت مجلس

نایب رئیس - صورت اسامی غائبین

جلسه قبل قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

- غائبین با اجازه - آقایان: اخوان
سنندجی - دکتر اصلان افشار - شبیانی
یسار افشار - قوام - سلطان مراد بختیار
دکتر ضیائی - بوربور - اورنگ - محمودی
فولادوند - معیززاده - ذوالفقاری - مهندس
دهستانی - امامی خوبی - دکتر هدایتی
شادمان - آقایان: بزرگ ابراهیمی
غائبین بی اجازه - آقایان: قرشی

- مهندس فیروز - مشار - اریه - دکتر طاهری -
کیکاسوی
دیر آمدگان و زود رفتگان با اجازه -
آقایان: پروفسور اعلم - فرود - طباطبائی
قمی - دکتر امیر حکمت - دکتر سید
امامی - مهندس سلطانی - اقبال - صرافزاده -
مهندس هدایت - بزرگ نیا - دکتر حسن
افشار - باقر بوشهری - مهندس فروهر -
مهندس بهودی - دکتر مشیر فاطمی -
فضائلی - دکتر نفیسی - دکتر شاهکار -
مهندس جفرودی - ارباب - مسودی -
موسوی - دکتر فریدون افشار - دکتر
پیرنیا -

نایب رئیس - در صورت مجلس نظری نیست؟ آقای صدرزاده
صدرزاده - در بیانات بنده اصلاحاتی هست اصلاح میکنم میدهم به تند نویسی
نایب رئیس - بسیار خوب - در صورت مجلس نظر دیگری نیست؟ (اطلاع شد)
تصویب صورت مجلس بعد از حصول اکثریت اعلام میشود.

۳ - بیانات قبل از دستور -

آقایان: حشمتی - استخر -

دولت آبادی -

نایب رئیس - نطق آقای صدرزاده آغاز میشود. آقای حشمتی بفرماید.
حشمتی - بطوریکه خاطر آقایان نمایندگان محترم مستحض است آقای دالاس وزیر امور خارجه کشته شده است متوجه امریکا در چهارم بهمن ماه تهران آمده و در مدت توقف خود مهمان دولت خواهند بود.

از قرار معلوم ایشان در تهران سفر را بخاطر شرکت در جلسات نماز بغداد و کسب اطلاعات از اوضاع خاور میانه خود هموار نموده اند.

لازم میدانم ضمن تذکره در این مهمان فالگیر از آنجکه موقعیت مهم کشور ما را درک نموده و بدان توجه کرده اند صمیمانه تشکر نمایم. امید می رود با تماسی که شخصاً با رجال مطلم و ذیصلاحات خواهند گرفت بتوانند معلومات خودشان را نسبت باین منطقه کامل نموده در تقویت جنبه دموکراسی اقدامات اساسی بعمل آورند. موضوع شایان توجه اینست که آنچه تا کنون در جراید کشور های غربی راجع بایران انتشار پیدا نموده و اظهاراتی که گاهی اوقات از قول عده ای از سیاستمداران غرب در این زمینه نقل شده است حاکی از آنست که هنوز بقدر لزوم بی بااهمیت و حساسیت موقعیت کشور ما نبرده اند. روش کلی سیاست کشور های غربی نیز متأسفانه مؤید نظریات مزبور است.
این اظهارات و اقدامات خواه مفرضانه

و خواه از روی عدم اطلاع صحیح باشد نتیجه برای ما که بدون هیچ قید و شرطی و با نهایت شهامت در صف اتحادیه کشور های آزاد جهان وارد شده و قصد داریم تعهدات خودمان را بشا اقمندان انجام دهیم فرقی نیکنند و مسلماً غفلت های امر و زهر آفتاب و خیمه را در پی خواهند داشت.

ما از دولت جناب آقای دکتر اقبال که برگزیده شاهنشاه محبوب و اکثریت نمایندگان مجلسین هستند میخواهیم که حقیقت مطلب را آنطوریکه باید با اطلاع آقای دالاس بمانند شاید این عمل توجه ایشان را بوضعیات مهم جلب نموده و موجب شود که قنا از فوت فرصت های مناسب و ایجاد ششمانی قضایا را بایک روح حقیقت بشر که مختص ایشانست مورد مطالعه قرار داده و سعی کنند در مشی کلی سیاست های دول غربی نسبت بتقویت جنبه ایران هم آهنگی های لازم را بجا آورند و ملل غربی را از اهمیت که این منطقه حساس برای جهان آزاد دارد آگاه بکنند.

البته همانطوریکه در طی فروردین گذشته علی رغم تمام مشکلات برای حفاظت استقلال و موجودیت خود اقدام نموده ایم اکنون هم حاضر به هر گونه فداکاری برای رسیدن بچنین هدف مقدسی بوده و عزم ما در این مسئله حیات و معنای کافی السابق را سخو خلل ناپذیر است نهایت یک سلسله کارهایی است که انجام آنها بتهایب از عهده ما بر نمی آید و مستلزم همکاری صمیمانه تمام شیفته گان آزادی است (صحیح است)
موضوعاتی که باید بطور مختصر ولی صریح و روشن با اطلاع آقای دالاس وسایر نمایندگان سیاسی دول غربی برسد باید

بطریق کاملاً واضح و مشخص بقرار زیر طبقه بندی شده و از هر گونه ابهامی مبرا باشند

- ۱- اهمیت موقعیت کشور ما و فوایدی که که رای بهان آزاد دارد.
- ۲- اوضاع عمومی کشور و مشکلاتی که با آن مواجه هستیم.
- ۳- اقداماتی که برای جبران اشتباهات گذشته و تقویت مابسم خودمببایستی انجام دهند.

در قسمت اول باید با آقای دالس تذکر داده شود که موقعیت سوق العیشی ایران از نظر مجاورت با مرزهای شوروی و چین کمونیست از طرفی و نزدیکی بیازارهای بزرگ تجارتی آسیا و دریاهای آزاد از طرف دیگر وجود منابع زیرزمینی از جمله نفت های ایران، عراق، کویت، عربستان سعودی که نزدیک مرز های ما هستند و ۷۲ درصد ذخائر نفتی دنیا را تشکیل می- دهند بکشور ما آنچنان اهمیتی را داده اند که اگر هم مورد توجه شما و متفقین شما قرار نگرفته باشند مسلماً مطرح نظر کشور های بلوک شرقی بوده و ما پیدایش نفت قم و منابع سواحل بحر خزر روز بروز به اهمیت آن افزوده خواهد شد.

علاوه بر نظریات فوق مادامکه استخراج نفت های الجزایر و کشور های اروپائی نتواند احتیاجات کشورهای صنعتی اروپا را رقم نماید. نفت خاورمیانه بمنزله شریان حیاتی دنیای آزاد محسوب شده و تنها منبعی که میتواند چرخهای عظیم صنعتی غرب را بکار انداخته از بیگارشدن میلیونها کارگر اروپائی که از هم اکنون در معرض تبلیغات سوء کمونیست های محلی واقع هستند جلوگیری کند همین منابع است و اگر روزی از حمل نفت بطرف اروپا جلوگیری شود هیچکس نمیتواند حدس بزند که عاقبت شوم آن برای دنیای آزاد چه خواهد بود.

بعضی بی خبران شاید تصور کنند که با پیدایش رواج کامل انرم در صنایع از اهمیت نفت کاسته خواهد شد اگر چه شبهه را قوی گرفته این نظریه غلط را قبول کنیم باز ملاحظه میشود که با استفاده ای که امروز از نفت برای وسائط نقلیه و هزار رزم مواد شیمیائی میشود که نالین ماده بازارهای دنیا را اشباع نموده اند اهمیت این ماده حیاتی برای همیشه باقی و چه میدانند کسی شاید روزی برسد که برای مواد غذایی نیز بتوانند از آن بهره برداری نمایند.

علاوه بر این نظریات نباید فراموش کرد که نفت خاورمیانه بواسطه ارزشانی دستمزد و فوران طبیعی جاهلادر حدود ۵۰ درصد ارزاتر از نفت های آمریکا که ذخائر آن مسلماً قبل از خاورمیانه تمام خواهد شد بدست میآید و این موضوع مهم پختن درازان بودن قیمت محصولات صنعتی

دولت غربی حکم نوشدارو پس از مرگ سهراب را برای ما پیدا کند فکر اساسی در این باره بنمایند

سرچشمه شاید گرفتن به بیل چویر شدن شاید گذشتن به بیل حال که بطور مختصر راجع با اهمیت موقعیت کشور خودمان بحث نمودم تصور می کنم بیفایده نباشد که اشاره کوچکی نیز با اقدامات و مبارزاتی که در سنوات اخیر نمودیم بشود تا ارزش همکاری ما بهتر معلوم شود

بنظر من اگر اقدامات خود را با توجه و در نظر گرفتن پیش آمده هائیکه در کشور- های دیگر رخ داده مقایسه کنیم بهتر اهمیت کارهای انجام شده پی برده و عظمت آنها روشن تر خواهد شد

بعد از جنگ دوم جهانی در اکثر کشورهای عالم حتی آنهایکه از صحنه اصلی فرسنگها دور بودند از قبیل فرانسه و ایتالیا احزاب قوی کمونیستی بوجود آمدند

عده بسیاری از کشورهای اروپای شرقی به پشت پرده آهنگین کشیده شده و تحت رژیم جدید قرار گرفتند در یونان چندین سال جنگ های وحشتناک داخلی ادامه پیدا نمود

ششصد میلیون مردم چین که در گذشته بوطن و خانواده های خود علاقمند بودند و در تمدن جهان سهم بسزائی داشتند با وجود کم کم های بیشماری که به چینیان کای چک شد از هر گونه مقاومتی عاجز و تسلیم سرنوشت وحشت زای خود گردید

در صورتیکه با جرأت میتوان گفت که بهمن مایکانه کشوری است که با انکاه با احساسات شاه دوستی و میهن پرستی و فدا کاری فرزندان خود در منتهای فقر و پریشانی توانست تحت رهبری پادشاه محبوب ایستادگی نموده و علی رقم کلیه تشبیهات طرف بتمام مشکلات فایز آمده با حفظ موجودیت خود خدمت بزرگی بدنیای آزاد بنماید

دارند تصور بدبختی هائیکه تحمل کرده ایم آسان است و من میل نداشتم که بانذکر این مطالب قلوب رنجور منیرستان ایران را جریحه دار نمایم بلکه مقصودم از اشاره بآن اینست که آقای دالس سر عقب افتادگی ما را بدانند و عواملی که ما را از غافل تمدن عقب انداخته آشنا شوند و فکر نکنند که ما ملت سست عنصرو بیکاره ای بوده ایم

شوسترا از ایران بیرون کردند و حکومت نزاری ما اولتیماتوم داد و تا قرون قشون کشی کرد گناه شوستر فقط این بود که میخواست بمالیه ما سر و صورتی بدهد خیال می کنم تذکر همین نکته کوچک بشدت دخالت آنها در کشور ما و مخالفت آنها با ترقیات ما کافی باشد

یکی از سیاستمداران بزرگ کشور دیگر صریحاً گفته بود که ایران باید آن چنان صحرای بی آب و علفی بشود که هر ارتشی که بخواهد بقصد تسخیر هندوستان از آن عبور نماید از فرط تشنگی بمیرد

عده بسیاری از کشورهای اروپای شرقی به پشت پرده آهنگین کشیده شده و تحت رژیم جدید قرار گرفتند در یونان چندین سال جنگ های وحشتناک داخلی ادامه پیدا نمود

در قسمت اوضاع عمومی باید عرض کنم که علاوه بصدماتیکه در سابق بکشور ما وارد آمده در صد و پنجاه سال اخیر بین دو کشور بزرگ دنیا حائل بوده و از این راه در تمام شئون اجتماعی لطمانت فراوانی با وارد آمده است (صحیح است)

همانطوریکه قرن ها در مقابل اقوام وحشی مقاومت نموده و دیوارا از نابودی نجات بخشیده ایم و بر چه مدار تمدن بشریت بوده ایم حالا هم میل داریم با مقاومت در مقابل هر گونه تجاوزی این مأموریت تاریخی را با سرافرازی انجام دهیم (صحیح است)

پنجاه تا هشتاد نفر از ما را از غافل تمدن عقب انداخته آشنا شوند و فکر نکنند که ما ملت سست عنصرو بیکاره ای بوده ایم

شوسترا از ایران بیرون کردند و حکومت نزاری ما اولتیماتوم داد و تا قرون قشون کشی کرد گناه شوستر فقط این بود که میخواست بمالیه ما سر و صورتی بدهد خیال می کنم تذکر همین نکته کوچک بشدت دخالت آنها در کشور ما و مخالفت آنها با ترقیات ما کافی باشد

یکی از سیاستمداران بزرگ کشور دیگر صریحاً گفته بود که ایران باید آن چنان صحرای بی آب و علفی بشود که هر ارتشی که بخواهد بقصد تسخیر هندوستان از آن عبور نماید از فرط تشنگی بمیرد

عده بسیاری از کشورهای اروپای شرقی به پشت پرده آهنگین کشیده شده و تحت رژیم جدید قرار گرفتند در یونان چندین سال جنگ های وحشتناک داخلی ادامه پیدا نمود

نمائیم آنها یکی که خیال میکنند اگر ما بهریم و از هزار فرسنگی میاوریم این نکته را در نظر بگیرند

در سال آینده هزار و پانصد میلیون اضافه خرج و یک کسر بودجه خواهیم داشت و تردیدی نیست که تا نیم چنین مبلغ هنگفتی برای دولت غیر مقدور خواهد بود و مردم ایران با وضع کنونی هیچوقت قادر بنمایند آن نخواهند بود

در حالی که اگر تا چندی بما کمک شود ما بکار انداختن عوامل تولیدی وضع کاملاً رضایت بخشی را پیدا خواهیم کرد

در مورد اوضاع اقتصادی بدون رودر- باستی باید بگوئیم که با مشکلترین وضعیتی مواجه رو برو هستیم (صحیح است) بیشتر احتیاجات اجناس صنعتی ما از خارج وارد می شود و کشاورزی ما دچار بدترین وضع ممکن بوده و واردات ما چندین برابر صادرات ما است (صحیح است)

در زمانی از تبلیغات و اقدامی که موجب بروز اختلاف طبقاتی بین ما شده و باعث از بین رفتن تولید و تزلزل امنیت و در نتیجه فقر عمومی میشود خودداری کنند و به اندک سیاست هائی که متلاذر مالک نفت خیز امر بکای جنوبی میشود در ایران بعلمت نزدیکی با کشورهای کمونیستی مسلمگروزی بر علیه خودشان تمام شده و بضرر همه خواهد بود

اجرای نقشه های وسیعی که بنا به اراده اعلیحضرت همایونی باید عملی شوند ناچار خواهیم بود مخارج فوق العاده را تحمل نماییم

بند در این جا سعی نمودم بطور بسیار مختصر رئوس مطالب را یادآوری نموده تسهلی از مشکلات خودمان را بیان نمایم

البته ما نمیتوانیم بگوئیم که از ملت آزادی خواه آمریکا طلبی داریم و همان کمک های راهم که سابقاً نموده اند موجب نهایت تشکر ملت حق شناس ایران است

در قسمت سوم در رأس همه کارها باید سیاست دول غربی نسبت با ایران تغییر پیدا نموده و رویه منصفانه تری اتخاذ نمایند بدین ترتیب که اولاً باید سیاست بهره برداری از ایران سیاست هم کاری نزدیک و برادرانه تبدیل شود و از منافع ناچیزی که در هر سال بقمت خانه خرابی ما بجیب بعضی از اتباع آنها میروند صرف نظر و بما کمک کنند تا بتوانیم صنایع خود را اندازه رفیع احتیاج داخلی رسانیده و از لحاظ واردات و صادرات تبادلی ایجاد نماییم (صحیح است) (خلع تبری- خوب گفتید آقا)

در زمانی از تبلیغات و اقدامی که موجب بروز اختلاف طبقاتی بین ما شده و باعث از بین رفتن تولید و تزلزل امنیت و در نتیجه فقر عمومی میشود خودداری کنند و به اندک سیاست هائی که متلاذر مالک نفت خیز امر بکای جنوبی میشود در ایران بعلمت نزدیکی با کشورهای کمونیستی مسلمگروزی بر علیه خودشان تمام شده و بضرر همه خواهد بود

سیاسی دادند و برای بیش بینی آئینده مملکت که باید با رژیم مشروطیت اداره بشود و احتیاج بحزب سیاسی دارد امر بتشکیل حزب دادند و این نهایت موجب تقدیس و موجب تشکر و قدردانی است آقایان شاید این را بدانند که من اهل تملق و چاپلوسی نیستم و یک وقت هم اینجا عرض کردم که تملق و چاپلوسی یکی از امراض است در این مملکت که باید با آن مبارزه کرد مثل مرض رشوه و مثل مرض دزدی زیرا که غالباً تملق های بیجا و مبالغه و گزافه گوئی ها اشخاص را گمراه میکند و از خط مستقیم آنها را منحرف میسازد بنا بر این اگر در این باب عرضی بکنم هیچ بیبرایه تملقی ندارد از روی حقیقت و واقعیت است چند روز قبل یک شخص ناشناس بنده تلفن کرد که آقا من این کتاب شمارا از ارحم بیاد داشت های رضاشاه کبیر صمیمیت فی ما بین به خود حق میدهم که انتظارات بیشتری را داشته باشیم (صحیح است)

در خاتمه از آقای دالس که اوقات گر آن بهای خود را وقف تقویت آزادی خواهان نموده تقاضا داریم که مراتب دوست و یک جهت ما را به ملت شریف آمریکا و آیزنهاور ریاست محبوب و محترم جمهوری آن کشور ابلاغ نموده مشکلات و عزم راسخ ما را در دفاع از میهن بسم آنان برسانند و اطمینان بدهند که ملت ایران در غم و شادی با آنها شریک بسوده و در حق شناسی و وفای عهد همیشه با بر جا و استوار خواهد بود (احسن)

نایب رئیس - آقای استخر استخر - آقایان محترم میدانند که بنده کمتر وقتی در پشت تریبون زحمت دارم مگر این که بطور استثناء صحبتی کرده ام زیرا بعقیده بنده نطق در مجلس واجب گفتنی است اگر کسی دیگر هم مقصود بنده را ادا کرد دیگر از روی ندارد بنده مزاحمت بکنم و همان مطالب را تکرار کنم امروز هم که بنده آمده ام برای مزاحمت برای این است که راجع بموضوع تشکیل حزب که از مسائل روز شناخته میشود می خواستم چند کلمه ای اینجا عرض آقایان محترم برسانم اولاً در تاریخ تشکیل احزاب دیده نشده است که یک پادشاهی یک امپراطوری خوش رهبر و مؤسس یک حزب سیاسی شده باشد بلکه غالب سلاطین در درازمی که بوده اند یا بتشکیل احزاب سیاسی مخالفت کرده اند یا احزاب سیاسی را ضعیف کردند برای این که آنها را معارض وموی دماغ خودشان میدانستند بنا بر این بنده اجازه می خواهم از پشت این تریبون نهایت درود و تقدیس آقایان را ببخشیم مقدس اعلیحضرت شاهنشاهی تقدیم کنم که ایشان با این سروری و اقتداری که در سراسر کشور دارند خودشان امر بتشکیل حزب

نایب رئیس - آقای استخر استخر - آقایان محترم میدانند که بنده کمتر وقتی در پشت تریبون زحمت دارم مگر این که بطور استثناء صحبتی کرده ام زیرا بعقیده بنده نطق در مجلس واجب گفتنی است اگر کسی دیگر هم مقصود بنده را ادا کرد دیگر از روی ندارد بنده مزاحمت بکنم و همان مطالب را تکرار کنم امروز هم که بنده آمده ام برای مزاحمت برای این است که راجع بموضوع تشکیل حزب که از مسائل روز شناخته میشود می خواستم چند کلمه ای اینجا عرض آقایان محترم برسانم اولاً در تاریخ تشکیل احزاب دیده نشده است که یک پادشاهی یک امپراطوری خوش رهبر و مؤسس یک حزب سیاسی شده باشد بلکه غالب سلاطین در درازمی که بوده اند یا بتشکیل احزاب سیاسی مخالفت کرده اند یا احزاب سیاسی را ضعیف کردند برای این که آنها را معارض وموی دماغ خودشان میدانستند بنا بر این بنده اجازه می خواهم از پشت این تریبون نهایت درود و تقدیس آقایان را ببخشیم مقدس اعلیحضرت شاهنشاهی تقدیم کنم که ایشان با این سروری و اقتداری که در سراسر کشور دارند خودشان امر بتشکیل حزب

سیاسی دادند و برای بیش بینی آئینده مملکت که باید با رژیم مشروطیت اداره بشود و احتیاج بحزب سیاسی دارد امر بتشکیل حزب دادند و این نهایت موجب تقدیس و موجب تشکر و قدردانی است آقایان شاید این را بدانند که من اهل تملق و چاپلوسی نیستم و یک وقت هم اینجا عرض کردم که تملق و چاپلوسی یکی از امراض است در این مملکت که باید با آن مبارزه کرد مثل مرض رشوه و مثل مرض دزدی زیرا که غالباً تملق های بیجا و مبالغه و گزافه گوئی ها اشخاص را گمراه میکند و از خط مستقیم آنها را منحرف میسازد بنا بر این اگر در این باب عرضی بکنم هیچ بیبرایه تملقی ندارد از روی حقیقت و واقعیت است چند روز قبل یک شخص ناشناس بنده تلفن کرد که آقا من این کتاب شمارا از ارحم بیاد داشت های رضاشاه کبیر صمیمیت فی ما بین به خود حق میدهم که انتظارات بیشتری را داشته باشیم (صحیح است)

وسائل بصری و سمعی برای مقاصد تربیتی و علمی و فرهنگی که مشتمل بر یک مقدمه و شانزده ماده بوده و در تاریخ دهم دیماه ۱۳۲۸ از طرف نماینده دولت شاهنشاهی بامضاء رسیده است تصویب می شود

نایب رئیس - ملاحظه بفرمائید مال هشت سال قبل است تسریع در تصویب آن لازم است نظری در ماده واحده نیست ؟ (اظهاری نشد) چون مخالفی نیست برای شور دوم بکمیسیونهای مربوطه ارجاع

می شود .

۷ - تعیین موقع جلسه بعد - ختم جلسه

نایب رئیس - فعلا چیزی در دستور نداریم جلسه را ختم میکنیم جلسه آینده

روز یکشنبه .

(مجلس پنجاه دقیقه قبل از ظهر ختم شد)
نایب رئیس مجلس شورای ملی
اردلان